

Мамич О.В.

*здобувач кафедри права Європейського Союзу
та порівняльного правознавства*

Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЩОДО ЗАХИСТУ ДИТИНИ ВІД НАСИЛЬСТВА

Насильство щодо дітей є порушенням прав людини. Незважаючи на велику кількість міжнародних і регіональних договорів, які захищають права дітей, насильство щодо дітей залишається широко поширеним явищем. Це відбувається в кожній країні, в Європі, незалежно від географічного походження людей або їх соціального шару. Насильство, певною мірою, може позбавити дітей здатності вчитися і спілкуватися нормально, і воно може залишити незгладимий відбиток на їх доросле життя.

Тема захисту дитини від насильства є досить актуальною і досліджуваною. Проблемам міжнародного права прав людини присвячені праці вітчизняних та зарубіжних учених: М.М. Антонович, Г.О. Анцелевича, Т.О. Анцупової, С.В. Ісаковича, С.Ю. Кашкіна, І.П. Лавринчука, А.С. Мацко, П.М. Рабиновича, Ю.М. Фролова та багатьох інших. Науковий інтерес до проблеми прав захисту дітей засвідчують дослідження ряду правознавців, зокрема: В.І. Абрамова, Б. Жавзандомора, Н.М. Крестовської, К.А. Никонова, М. Шийко-Окруха та інших. Досліджуються і проблеми захисту дитини від насильства у працях Л.С. Алексєєва, М.А. Догадина, Е.Р. Ярская-Смирнова, Л.Є. Гузь.

Перш за все необхідно звернутися до терміну «насильство». Насильство над дитиною приймає різні форми. Сюди можна віднести як широко висвітлені у засобах масової інформації види насильства – торгівлю дітьми, сексуальне насильство над дитиною, сімейне насильство, так і ті, які важче ідентифікувати – насильство у школі або інтернаті, примусовий труд. У багатьох європейських країнах суспільство допускає і навіть схвалює деякі періодичні форми насильства щодо дітей, з метою виховання, зокрема, нанесені в сімейній обстановці. Ніяка релігія, переконання, економічне становище чи методи освіти не може виправдати удари, ляпанці, приниження, побиття, чи будь-яку іншу практику, що принижує гідність дитини.

Одна третина членів Ради Європи визнали тілесні покарання незаконними. Але, незважаючи на ці позитивні зміни, тілесні покарання залишаються законними у більшості країн, і досі сприймаються як прийнятна форма «дисципліни», зокрема, в домашніх умовах. Законність тілесних покарань також суперечить праву дітей на рівний захист з боку закону.

Комітет ООН з прав дитини визначає «тілесне» або «фізичне» покарання, як будь-яке покарання, при якому застосовується фізична сила і яке покликане заподіяти будь-яку ступінь болю чи дискомфорту, якими б легкими вони не були. У більшості випадків передбачається нанесення дітям ударів рукою або яким-небудь предметом (батоном, палицею, ременем, тупфлею, дерев'яною ложкою і т.д.). Але це також може бути пов'язано, наприклад, із стусанами, струшуванням або киданням дітей, дряпанням, щипанням, кусанням, висмикуванням волосся або ляпасами, примусом дітей залишатися в незручному положенні, обпалюванням, ошпарюванням або примусовим заковтуванням (наприклад, промиванням ротів дітей милом або примусом до заковтування гострих спецій). На думку Комітету, тілесні покарання в будь-якому випадку є принизливими. Крім того, існують інші, незв'язані з застосуванням фізичної сили види покарання, які також є жорстокими і принижують гідність і як такі несумісні з Конвенцією. Їх можна класифікувати, як психологічне насильство. До них відносяться, наприклад, покарання приниженням, образою, обмовою, перетворення дітей на предмет знущань, використання погроз, залякування або висміювання дитини [1].

У справі *Tyler v. United Kingdom* отримавши кілька ударів палицею за пронос пива в школу, г-н Тайлер, п'ятнадцятирічний мешканець острова Мен, разом з трьома іншими молодими людьми напав на школяра, що їх видав. Визнаний винним за напад, пан Тайлер був засуджений 7 березня 1972 р. до трьох ударів різкою місцевим судом по справах неповнолітніх.

Суд повинен був з'ясувати, чи була міра, призначена г-ну Тайлеру «покаранням, принижуючим людську гідність» і таким, що суперечить вимогам ст. 3 ЄКПЛ. В даному випадку, хоча заявнику і не було нанесено тяжких тілесних ушкоджень, призначена йому міра покарання полягала в поводженні з ним як з матеріалом, що опинилися в руках органів державної влади, вона стала посяганням на його людську гідність і фізичну недоторканість, що, звичай-

но ж, на думку Суду, представляє ступінь приниження, що кваліфікується як «Покарання, що принижує людську гідність». Отже, тілесне покарання, призначене судом пану Тайреру, розцінюється як порушення ст. 3 ЄКПЛ.

Далі, Суд повинен був розглянути, чи може його висновок про порушення ст. 3 ЄКПЛ бути змінений у зв'язку з відповідністю міри покарання, застосованої до г-ну Тайреру, «місцевим вимогам», передбаченим ст. 63 ЄКПЛ. Зазначивши, що думка місцевої громадськості не може сама по собі розглядатися як доказ необхідності тілесних покарань, призначуваних судом в якості засобу залякування для підтримання громадського порядку, Суд констатував, що ніякі «місцеві вимоги», що відносяться до забезпечення дотримання громадського порядку, не можуть дати право державі вдаватися до заходів покарання, що суперечить вимогам ст. 3 ЄКПЛ. Виходячи з цього, Суд підтвердив свій висновок, відповідно до якого тілесне покарання, винесене заявнику, порушило ст. 3 ЄКПЛ.

У справі А. проти Сполученого Королівства дев'ятирічну «важку» дитину його вітчим кілька разів сильно вдарив палицею, завдавши йому удари і заподіявши страждання. Вітчиму було пред'явлено звинувачення в спричиненні тілесних ушкоджень, але у підсумку він був виправданий, тому що англійське право, яке діяло під час розглянутих подій, допускало застосування «розумного покарання».

Суд вирішив, що діти та інші вразливі особи мають право на особливий захист, який повинен виражатися у формі ефективного попередження насильства і який захистив би їх від подібного роду жорстокого поводження. Суд знайшов порушення статті 3 так, як англійське право не надало хлопчикові адекватного захисту. Після винесення цих та ряду інших постанов тілесні покарання були заборонені у всіх школах Сполученого Королівства [2].

Сексуальне насильство є однією з найгірших форм насильства щодо дітей. Воно може приймати різні форми, серед яких: інцест, порнографія, проституція, торгівля дітьми, сексуальна експлуатація та сексуальні розбещення. Все це може завдати серйозної шкоди психічному і фізичному здоров'ю дитини. Наслідки сексуального насильства переслідують дітей в їх дорослому житті.

Захист від усіх форм експлуатації дітей передбачено міжнародним законодавством і, зокрема, Конвенцією Ради Європи про

захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства від 25 жовтня 2007 року: «Метою цієї Конвенції є:

a) запобігання сексуальній експлуатації та сексуальному насильству стосовно дітей і боротьба із цими явищами;

b) захист прав дітей, які стали жертвами сексуальної експлуатації та сексуального насильства;

c) сприяння національному та міжнародному співробітництву в боротьбі із сексуальною експлуатацією та сексуальним насильством стосовно дітей.

Ця Конвенція для забезпечення ефективного виконання Сторонами її положень установлює особливий механізм моніторингу» [3].

Захист дітей від насильства став одним з головних пріоритетів Ради Європи на протязі багатьох років. У відповідь на сексуальне насильство, Рада Європи починає загальноєвропейську кампанію від 29 листопада 2010 р. в Римі.

Кампанія спрямована на сприяння ратифікації та імплементації Радою Європи основного правового документу в Європі у цій галузі, Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуальних знущань, а також Конвенції кіберзлочинності і Конвенції про торгівлю людьми [4].

Не існує буквально жодної країни в Європі, яка б не постраждала від торгівлі людьми. Торгівля людьми являє собою порушення прав людини та посягання на її гідність і недоторканність. Дитину, до того це позбавляє права на освіту, охорону здоров'я, відпочинок і дозвілля. В Європі, торгівля дітьми відбувається, як правило, з метою сексуальної експлуатації або примусової праці. Так як таких дітей змушують вірити, що вони не мають альтернативи, вони часто втрачають мотивацію до втечі.

У справі Siliadin проти Франції громадянка Того, в п'ятнадцятирічному віці була привезена французьким громадянином в Париж і віддана подружній парі Б., у якої вона протягом декількох років безкоштовно і без вихідних працювала прислугою. Французький суд присудив їй цивільно-правову компенсацію, звинувачення в скоєнні кримінального злочину з подружжя Б. були зняті. С. звернулася до Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) зі скаргою на те, що кримінальне законодавство Франції не забезпечує достатнього захисту від підневільного стану і від примусової чи обов'язкової праці.

ЄСПЛ зазначив, що поняття підневільного стану і примусової та обов'язкової праці розкриті у відповідних міжнародних конвенціях. ЄСПЛ визнав, що, хоча С. не піддавалася загрозі безпосереднього покарання за відмову від роботи, тим не менш, її випадок можна прирівняти до примусової праці, так як вона була неповнолітньою, знаходилася одна в чужій країні і могла бути арештована за порушення імміграційних правил, страх чого підтримувався в ній подружжям Б., які одночасно обіцяли легалізувати її перебування. Підневільне становище С. виражалось в тому, що вона не мала можливості вибирати місце роботи і проживання, не мала засобів до існування й індивідуального житла, не мала в своєму розпорядженні свободи пересування та цілком залежала від подружжя Б., які відібрали її паспорт. Таким чином, ЄСПЛ встановив порушення статті 4 Конвенції про захист прав людини і основних свобод, якою гарантована свобода від підневільного стану і примусової чи обов'язкової праці [5].

Стаття 10 Закону України «Про охорону дитинства» передбачає не тільки право дитини на захист від усіх форм насильства, а й заходи із запобігання насильства з боку батьків, які здійснює держава.

15 листопада 2001 року був прийнятий і діє Закон України «Про попередження насильства в сім'ї», згодом була прийнята постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року «Про затвердження порядку розгляду заяв та повідомлень про вчинення насильства в сім'ї або реальну його загрозу». Цей закон визначає правові і організаційні основи попередження насильства у сім'ї, органи та установи, на які покладається здійснення заходів попередження насильства у сім'ї.

Закон забороняє будь-які форми покарання у сім'ї, чи фізичні, чи такі, що принижують людську гідність. Члени сім'ї, які вчинили насильство у сім'ї, несуть кримінальну, адміністративну чи цивільно-правову відповідальність [6].

У статті 151 Сімейного кодексу України зазначено:

1. Батьки мають переважне право перед іншими особами на особисте виховання дитини.

2. Батьки мають право залучати до виховання дитини інших осіб, передавати її на виховання фізичним та юридичним особам.

3. Батьки мають право обирати форми та методи виховання, крім тих, які суперечать закону, моральним засадам суспільства.

Традиційно сім'я вважається безпечною гаванню для дітей – в якій вони можуть розвиватися емоційно та інтелектуально. Але коли батьки стають винуватцями насильства, будь то психологічного, сексуального або фізичного, то сім'я може завдати великої шкоди для дітей. Навіть якщо вони не є прямими жертвами насильства, насильство щодо інших також має серйозні негативні наслідки.

У справі D.P. & J.C проти Об'єднаного Королівства сестра і брат піддавалися сексуальному насильству з боку вітчима, у віці 8 і 10 років відповідно. Вони стверджували, що вони повідомили місцевим соціальним службам про цю ситуацію, але влада не захистила їх. Дівчинка навіть намагалася покінчити життя самогубством після того, як вітчим її зґвалтував. У неї розвинулося психічний розлад, а хлопчик пізніше став страждати на епілепсію. Обидва відчували тривалу депресію і були психологічно травмовані.

Суд встановив, що соціальна служба не прийняла заходів для захисту дітей і що було допущено порушення статті 13 (право на ефективний засіб правового захисту). Згідно зі статтею 41 Конвенції (справедлива сатисфакція), Суд присудив кожному заявникові по 5000 євро як компенсацію за нематеріальну шкоду та обом разом 12500 євро за судові витрати [7].

У справі Kontrovà проти Словаччини 2 листопада 2002 року заявниця вимагала порушити кримінальну справу проти свого чоловіка за напад на неї і побиття електричним дротом. Пізніше, повернувшись у відділення разом з чоловіком, при сприянні поліції вона відкликала свою заяву. 31 грудня 2002 її чоловік застрелив їх дочку і сина 1997 і 2001 років народження. Заявниця не отримала жодної компенсації.

Європейський суд з прав людини знайшов порушення статті 2 (право на життя) Європейської конвенції про права людини з огляду на те, що влада не захистила життя дітей, і порушення статті 13 (право на ефективний засіб захисту) Конвенції у зв'язку з тим, що їх мати не могла отримати компенсацію [8].

Справа E.S. та інші проти Словаччини. У 2001 році заявниця пішла від чоловіка і подала заяву про порушення кримінальної справи проти нього за жорстоке поводження з нею та її дітьми (народженими в 1986, 1988 і 1989 роках), а також за сексуальне насиль-

ство над однією з її дочок. Чоловік був визнаний винним у застосуванні фізичного і сексуального насильства двома роками пізніше. Однак її прохання про виселення чоловіка з їхнього будинку було відхилено; суд вирішив, що він не мав права обмежити доступ чоловіка до його власності (жінка могла вирішити це питання тільки за допомогою розлучення). Тому заявниця та її діти були змушені віддалитися від своїх друзів і сім'ї, а двом дітям довелося перейти в іншу школу.

Суд прийшов до висновку, що Словаччина не забезпечила заявниці та її дітям невідкладного захисту від насильства з боку чоловіка (порушення статей 3 і 8) [9].

Справа E & інші проти Сполученого Королівства. Три сестри та їх брат протягом багатьох років піддавалися фізичному (всі четверо) і сексуальному (дівчатка) насильству з боку друга їх матері, в тому числі після його засудження за напад на двох дівчаток, коли він повернувся, щоб жити з сім'єю. Він змушував дітей, серед іншого, бити один одного ланцюгами і батогами перед ним, а іноді разом з ним. В результаті дівчинки страждали від серйозних посттравматичних психічних розладів, а хлопчик від розладу особистості.

Суд прийшов до висновку, що соціальні служби не захистили дітей (порушення статті 3) та що не існувало ефективного засобу захисту (порушення статті 13) [10].

Захист від усіх форм експлуатації дітей передбачено міжнародним законодавством і, зокрема, статтею 32 Конвенції ООН про права дитини:

Держави-учасниці визнають право дитини на захист від економічної експлуатації та від виконання будь-якої роботи, яка може являти небезпеку для здоров'я, бути перешкодою в одержанні нею освіти чи завдавати шкоди її здоров'ю, фізичному, розумовому, духовному, моральному та соціальному розвитку.

Держави-учасниці вживають законодавчі, адміністративні і соціальні заходи, а також заходи в галузі освіти, з тим щоб забезпечити здійснення цієї статті. З цією метою, керуючись відповідними положеннями інших міжнародних документів. Держави-учасниці, зокрема:

- а) встановлюють мінімальний вік для прийому на роботу;
- б) визначають необхідні вимоги щодо тривалості робочого дня й умови праці;

с) передбачають відповідні види покарань або інші санкції для забезпечення ефективного здійснення цієї статті.

Стаття 34 цієї Конвенції зобов'язує держави-учасниці захищати дитину від усіх форм сексуальної експлуатації, приймати всі необхідні заходи та методи її запобігання: Держави-учасниці зобов'язані захищати дитину від усіх форм сексуальної експлуатації та сексуальних розбещень. З цією метою Держави-учасниці, зокрема, вживають на національному, двосторонньому та багатосторонньому рівнях всіх необхідних заходів щодо запобігання:

а) схиланню або примушуванню дитини до будь-якої незаконної сексуальної діяльності;

б) використанню дітей з метою експлуатації у проституції або в іншій незаконній сексуальній практиці;

с) використанню дітей з метою експлуатації у порнографії та порнографічних матеріалах [11].

Кожне місто в Європі має безпритульних дітей. Їх видно – вони живуть і працюють на вулиці – складно скласти достовірні данні щодо їх чисельності. Вони також є невидимими, тому що багато людей вважають за краще ігнорувати цих дітей. Безпритульні діти вразливі. Проституція, торгівля людьми, злочинність, наркотики, бандитизм, навіть насильство з боку поліції – все це реальні ризики для багатьох, які вже стали реальністю для інших.

Справ, що стосуються знущання над дітьми, приниження їх гідності, побиття з боку поліції досить велика кількість, як, наприклад, у справі Okkali проти Турції 12-річний хлопчик був побитий співробітниками поліції, які намагалися змусити його зізнатися у крадіжці грошей у роботодавця (звинувачення в крадіжці було згодом знято). Він покинув поліцейську ділянку похитуючись, з блювотою і серйозним синцем (розміром 30x17 см). Пізніше виконання вироку про засудження винних співробітників поліції було відкладено, і незабаром вони отримали підвищення по службі.

Суд прийшов до висновку, що було порушено статтю 3 у зв'язку з безкарністю поліцейських і відсутністю спеціальних засобів захисту для неповнолітніх. Суд висловив жаль щодо того, що при розгляді справи не було приділено увагу захисту неповнолітнього. Вік заявника не згадувався в якості обтяжуючої обставини, як не було і посилання на національне законодавство про захист неповнолітніх. Безкарність винних також поставила під сумнів

стримуючий ефект судової системи та її здатності захистити когось в подібній ситуації [12].

Справа *Siğirhun Öner* проти Туреччини. 12-річний хлопчик був побитий поліцейськими під час (незареєстрованого) утримання під вартою, оскільки він відмовився назвати поліцейським своє ім'я під час перевірки документів. Після побиття у нього залишилися забої на стегні і біля правого ока.

Суд встановив, що хлопчик був підданий нелюдському і такому, що принижує гідність, поводженню, що порушує статтю 3 і відповідальний за ці акти поліцейський не поніс реального покарання, що стало ще одним порушенням статті 3 [13].

У справі *Stoica* проти Румунії 14-річний підліток стверджував, що він був побитий поліцейськими через його циганське походження. Кримінальне розслідування не було проведено, і поліцейські не переслідувалися за законом.

Суд встановив, що удари заявника були результатом нелюдського і принижуючого гідність поводження, що належне розслідування не було проведено і що поліцейські діяли на ґрунті расизму в порушення статей 3 і 14.

Конституція України у статтях 21, 28 з приводу поваги до гідності та честі зазначає: «Усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах», «Кожен має право на повагу до його гідності. Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню», а стаття 52 стверджує: «Будь-яке насильство над дитиною та її експлуатація переслідується законом» [14].

Отже діти мають права тотожні правам дорослих вимагати від суспільства і держави поваги до їх честі та гідності. Такі вимоги неповнолітніх про повагу до їх гідності та честі і захисту їх з боку держави підтримуються і міжнародним законодавством.

Національне законодавство України передбачає право дітей на повагу до гідності та честі. Так, стаття 10 Закону України «Про охорону дитинства» № 2402-III від 26 квітня 2001 року зазначила, що кожній дитині гарантується право на свободу, особисту недоторканність та захист гідності. Дисципліна і порядок у сім'ї, навчальних та інших дитячих закладах мають забезпечувати принципи, що ґрунтуються на взаємоповазі, справедливості і виключають приниження честі та гідності дитини.

Захист честі і гідності неповнолітніх захищається і Сімейним кодексом України, зокрема, шляхом позбавлення батьківських прав батьків, які зневажать право дитини на повагу її гідності і недоторканності.

У національному законодавстві України, зокрема у Кримінальному кодексі України за експлуатацію дітей передбачена кримінальна відповідальність.

З 27 вересня 1991 року в Україні діє Конвенція про права дитини, прийнята 20 листопада 1989 року Генеральною Асамблеєю ООН. Стаття 16 Конвенції закріплює право дитини на захист від усіх форм незаконного втручання в життя дитини, її свободи. «Жодна дитина не може бути об'єктом свавільного або незаконного втручання в здійснення її права на особисте і сімейне життя, недоторканність житла, тайну кореспонденції або незаконного посягання на її честь та гідність. Дитина має право на захист закону від такого втручання або посягання» [11].

Не кожна людина – дитина, але кожна дитина – людина. Хоча доросла людина і дитина мають рівні права, реалізація прав дитини обмежується її дієздатністю, а отже потребує набагато більше гарантій. Більшість громадських організацій, що займаються захистом прав дітей в Україні існує тільки на кошти грантів. Україна має розвинуту систему законодавства щодо захисту права дитини, що, зокрема, підтверджують приклади, наведені у цієї статті. Але впровадження цих норм у суспільне життя потребує підтримки держави. Створення спеціальних програм та інших механізмів щодо захисту прав дитини, їх фінансування та контроль за їх виконанням має здійснюватись переважно державою.

Дитина є абсолютно залежною від своїх батьків, опікунів або попечителів та інших дорослих (вихователів, вчителів, тренерів і т.п. осіб). Часто здійснити свої права дитина може тільки за допомогою зазначених осіб, що наводить на висновок про важливість правових гарантій дитини, про такі механізми національного і міжнародного захисту, які дозволять гарантувати захист дитини, у випадку, якщо вона стала жертвою насильства.

Скарги щодо захисту прав дитини входять до першої категорії скарг відповідно до політики пріоритетного розгляду скарг у Європейському суді з прав людини. Тобто вони визнаються ЄСПЧ найважливішими у порівнянні з іншими порушеннями Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

Джерела

1. Committee on the Rights of the Child – General Comments <http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/comments.htm>
2. Tyrer v. United Kingdom, 1978. – [Електронний ресурс]. Режим доступу до документу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-57587>
3. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_927
4. Council of Europe campaign to stop sexual violence against children // www.coe.int/t/dg3/children/violence/Campaign-sex-violence/Campaign_en.asp
5. Chamber judgment Siliadin v. France, 2005 – [Електронний ресурс]. Режим доступу до документу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng-press/pages/search.aspx?i=003-1412014-1474284>
6. Про попередження насильства в сім'ї: Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002. № 10, ст. 70
7. Chamber judgment D.P. & J.C. v. United Kingdom, 2002 – [Електронний ресурс]. Режим доступу до документу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng-press/pages/search.aspx?i=003-630220-635644>
8. Chamber judgment Kontrova v. Slovakia, 2007 – [Електронний ресурс]. Режим доступу до документу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng-/pages/search.aspx?i=003-2013708-2124711>
9. Chamber judgment E.S. and Others v. Slovakia, 2009 – [Електронний ресурс]. Режим доступу до документу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng-press/pages/search.aspx?i=003-2848516-3137536>
10. Chamber judgment E. and Others v. United Kingdom, 2002 – [Електронний ресурс]. Режим доступу до документу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng-press/pages/search.aspx?i=003-655581-661508>
11. Постанова Верховної Ради Української РСР Про ратифікацію Конвенції про права дитини Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 13, ст. 145
12. Chamber judgment Okkali, 2006 – [Електронний ресурс]. Режим доступу до документу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng-press/pages/search.aspx?i=003-1813191-1907543>
13. Affaire Cigerhun Oner C. Turquie, 2010 – [Електронний ресурс]. Режим доступу до документу: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-101878>
14. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141. Із змінами, внесеними згідно із Законом № 2952-VI від 01.02.2011, ВВР, 2011, № 10, ст. 68

Анотація

Мамич О.В. Практика Європейського суду з прав людини щодо захисту дитини від насильства. – Стаття.

Стаття присвячена розгляду судових справ Європейського суду з прав людини, що стосуються насильства над дітьми. Визначається поняття «насильство». Досліджується проблема «тілесного» або «фізичного» насильства, як покарання у школах, виховних закладах та сім'ях. Розглядається ряд справ про сексуальне насильство над дітьми у сім'ях та побиття дітей на поліцейських відділках. Розглядається питання відсутності гідних правових гарантій захисту прав дитини в Україні.

Ключові слова: тілесне насильство, фізичне насильство, Комітет ООН з прав дитини, Європейська конвенція про прав людини, сексуальне насильство, Закон України «Про охорону дитинства».

Аннотация

Мамич Е.В. Практика Европейского суда по правам человека в отношении защиты ребенка от насилия. – Статья.

Статья посвящена рассмотрению судебных дел Европейского суда по правам человека, касающихся насилия над детьми. Определяется понятие «насилие». Исследуется проблема «телесного» или «физического» насилия, как наказания в школах, воспитательных учреждениях и семьях. Рассматривается ряд дел о сексуальном насилии над детьми в семьях и избияния детей на полицейских участках. Рассматривается вопрос отсутствия достойных правовых гарантий защиты прав ребенка в Украине.

Ключевые слова: телесное насилие, физическое насилие, Комитет ООН по правам ребенка, Европейская конвенция о правах человека, сексуальное насилие, Закон Украины «Об охране детства».

Summary

Mamich E.V. The European Court of Human Rights on the protection of children from violence. – Article.

The article deals with the legal cases of the European Court of Human Rights on violence against children. Defines the concept of «violence». Studies the problem of «corporal» or «physical» violence as punishment in schools, educational institutions and families. Discusses number of cases of child sexual abuse in families and beatings in police stations. The question of lack of decent legal safeguards protecting children's rights in Ukraine.

Key words: corporal abuse, physical violence, the UN Committee on the Rights of the Child, the European Convention on Human Rights, sexual violence, Ukrainian Law «On the Protection of Children».